

Протојереј Милутин РАНИСАВЉЕВИЋ

СВЕШТЕНИК КАО ДУХОВНИ ОТАЦ

Још у Старом Завету свештенички позив схватан је као изузетно важан па и судбоносан, како за самог свештеника тако и за вернике, јер је он служитељ Божијег промисла о спасењу људи. Сетимо се речи Господњих упућених Светом пророку Језекиљу, свештенику робља Јеврејског у земљи Халдејској, ако не буде усрдно вршио дужност сво-

ју према огрешеним људима: „безбожник ће погинути са свога безаконља, али ћу крв његову искати из твојих руку“ (пророк Језекиљ 3,17—19), као и речи Спаситељевих упућених Апостолима: „ви сте со земљи; ако со обљутави чиме ће се осолити? Она већ неће бити ни за што, осим да се проспе напоље и да је људи погазе. . . Ви сте светлост свету. . . тако да се светли светлост ваша пред људима, да виде ваша добра дела, и прославе Оца вашег који је на небесима“ (Мт. 5,13—15). А по Васкресењу четрдесетог дана, пред само вознесење на небо, на јужном врху Јелеонске горе, рече Апостолима: „Идите, дакле, и научите све народе крстећи их у име Оца и Сина и Светога Духа, учећи их да држе све оно што сам вам заповедио; и, ево, ја сам с вама у све дане до свршетка века“ (Мт. 28, 19—20). Свети су Апостоли по овоме поступили и успели су у своме раду.

Све се ово односи и на свештенике који су помагали Светим Апостолима у духовном раду, пошто су у рукоположењу добили ову „со“ петрулежности, бесмртности и „светлост“ да осветљавају и просветљују, себе и друге т.ј. благодат Божију. Када буду крштавали, у Светој Тајни новокрштени ће бити очишћен од греховне трулежи и то Господом Христом и присаједињени Његовом тајанственом телу — Светој Цркви којој је Он Глава, а даље бриге и напори припадају свештеницима да се овај не би повратио својој ранијој греховној трулежи. У томе смислу Свети Јован Златоусти говори следеће: „Шта дакле? Зар су они (Апостоли) поправили оно што је било иструлело? Не, јер је било немогуће помоћи са сољу ономе што се већ покварило. Они то радили нису, него су осољавали оно што је раније поправљено, ослобођено од смрада и предато њима да држе и чувају онако обновљено како су примили од Господа. Јер ослободити од греховне трулежи, било је дело Христово, а да се ослобођено опет не врати у трулеж греховну, било је дело њихове бриге и труда“ (Бес. 15, 6, на Мат. Јеванђеље). — И „светлост“ је благодат Божија. Ево, шта о њој пише Блажени Теофилакт: „Ја Сам (Господ Христос) упалио неугасиву светлост благодати. Нека буде дело вашег подвига, да светлост вашег живота светли и другима“, те да свим људима у овоме свету осветљавате и показујете пут изласка из порока у врлину и из смрти у бесмртност.

Да би свештеник овај задатак остварио у себи и својим парохијанима, треба да буде вођен Духом Светим (ср. Рим. 8, 14), као што крманош води лађу. Куда? Ка Богу и људима. Ка Богу — да му се одухови вера, нада, ум, осећања и воља. Одуховљена је вера испуњена истином, те је тврда, постојана и у страдањима је трпељива, јер је видовита. Само као таква она може да препозна у Господу Христу Бога (ср. 1 Кор 12, 3) истинитог, у визији својој има Га, па Му се са страхопоштовањем каје и моли, дан и ноћ, како за себе тако и за остали народ Божији, а особито своје парохијане. Вера му је тада слична блиставој, лучеварној мисли, ради које му Господ дарује Своје благодатне силе, те му одуховљавају наду и својом чистотом чисте ум од светске нечистоте, па се нада небеској отаџбини и непрекидно умује о њој; осећања му испуњава миљем, топлотом, љубављу и блаженством, те гори духом, као што се то десило Апостолима на путу за Емаус, док је васкрсли

Господ ишао са њима (Лк. 24, 32); а вољу му орасположава те се радо одаје вољи Божијој која је води и снажи у добру. Ово одуховљено стање душе (одушевљење) некада постаје толико силно у верујућем човеку, да му се чини као да је у збору оног светог народа Божијег на Сиону, када су Апостоли добили силу с висине (Д. Ап. 2 гл.). Све се ово добија на дар од Господа за искрено и непрекидно кајање, праћено молитвом од силне вере, молитвом честом која у врху напора свих душевних таних моћи задобија будност духа (дубоку пажњу) и трезвеност. Зато чим се појави пред моћима душе незвани гост, да би се убацио у њих, бива опажен, препознат — па ма како да је се вешто прикрио и молитвом Богу за помоћ прогони се. Знајмо да молитву нашу носи љубав — енергија Духа Светог, и Бог је не омета, но је подстиче и усавршава. У овом духовном војевању много помаже ако чувамо наша чула, особито вида и слуха, јер преко њих нечастиви засипа душе наше саблазнима сујете и безакоња, те то постаје материјал за наше маштање. (Колико је штете од програма наших на телевизији, и ми је претплатом финансирамо, да руши духовно нас и децу нашу!). Ко је увежбан у трајној, непрекидној молитви, хода са Господом својим непрекидно, са Њим је заузет молитвеним разговором, ово не опажа и њега се то не дотиче, а ко није, тај ће маштањем о виђеном и оним што је чуо, као дрогом бити ошамућен, поседнут силом нечастивога и за тренутак ће му душу опустошити. Нечастива сила маштањем руши човека. Стога негујмо покајање и молитву сталну у себи, да бих при будности и трезвености духа, постали неосвојива тврђава за ону страшну и негативну злу силу. (Ово нека буде и одговор оној студ. из Вршца коју више нисам виђао, да бих јој на само одговорио).

— Ка Богу води Свети Дух свештеника и кроз Свете Тајне. Рекосмо, ако што му молитва мора бити врло честа и покајање да му је често (у почетку сваке молитве) и то како за себе и своје, тако исто и за народ Божији, јер и грехе својих парохијана у неколико има да прима на себе и да их откајава. Зато често да служи Св. Литургију, јер ће га Свето причешће чистити, снажити и обнављаће му јединство духа са Господом (ср. 1 Кор. 6, 17).

— Тек у врлинама ће свештеник задобити пуноћу Божије благодатне помоћи; оне су плод благодатних сила и његове сарадње. Свака врлина искорениће у њему супротан порок, који је плод енергије нечастивога и његове људске сарадње. Почетна је врлина код човека сваког — смирење и почетан је порок — гордост. Отуда узрастањем смирења, нестаје гордости, многе се врлине и нестаје порочности. Са љубављу искорењује се мржња, кротошћу — гњев, милосрђем — суровост, самилошћу — неосетљивост, редношћу — похотљивост и т.д. Свештеник не треба да занемари пост, ни да постане члан раскола у Светој Цркви или члан нехришћанских или против хришћанских група и идејних праваца. Овакве и сличне напуклине, између себе и Бога свога, он не сме да ствара у души својој, јер ће му пресахнути „светлост“ и „со“ благодатна и тиме ће онеспособити себе за служење промислу Божијем.

За овим, води Свети Дух одуховљеног Свештеника народу Божијем, чијем спасењу има да служи. Као добар духовни отац, настојаће у време и невреме, дању и ноћу, да све ово што је примио од Бога свога, са највећом љубављу и ревношћу, марљиво усади у своје паро-

хијане. Са љубављу ће их све посећивати, болеснике ће исповедати, причешћивати и молитве за оздрављење читаће им. Трудиће се да некрштене приволи, непосредно или посредно преко родбине њихове и суседа, да би их крстио. Невенчане ће убеђивати и венчавати их. Да би у овоме успео треба увек да се моли Богу и за то; на Њега да се ослони и тада ће успети. — Као млад свештеник, похитао сам да невенчаних немам више у парохији. Убеђивао сам и молио сам их, те су ме многи послушали, сем једног (В.С.П). Овај ми је отворено рекао да не сме. Разлог је тежак. Извешћу само закључак: поједини „оци једоше кисело грожђе, а синовима трне зуби“ (пр. Јеремија 31, 29).

У селу сам провео 17,6 год. и од болесника, мојих парохијана, само ми је један напрасно умро без Свете исповести и причешћа. У Београду сам све болеснике који су боловали у своме стану, исповедио и причестио, а у болници сам само двоје исповедио и причестио, — јер је то тамо забрањено. У Канади, у Виндзору, све болеснике сам исповедио и причестио са 10,5 месеци, колико сам тамо службовао. Ово је тамо дозвољено, јер спада у грађанске слободе које се у оној земљи поштују и бране.

Свештеник треба редовно да служи; увек да проповеда, понеку врлину обради, али и да нагласи, шта све Бог даје овде, и обећава у оном свету, деци Својој која врлински живе.

Од секти и секташа да чува своје парохијане, али понеке и да оспособи, како ће да се одупру овој напасти.

Свакодневно да се моли за своје живе парохијане и њихову децу, да их прати милост Оца небеског и у свему поштенем да напредују; а за умрле свако вече да изврши помен, јер од њиховог спасења у многоте не зависи и његово.

Увек треба да поучава и упућује своје парохијане, на честу и кратку покајну молитвицу, која гласи: „Господе Исусе Христе Сине Божији, помилуј ме грешног!“ и „Пресвета Богородице, помилуј ме грешног!“ и тиме ће подгревати њихову пачобожност и јачаће жељу за духовним узрастањем, — јер нема светости без овог унутрашњег духовног рада над собом. Најбоље је овоме, да их поучава у четири ока.

Свештеник треба такође, врло често преко дана, да се обраћа Богу своме са истинском вером и огњеном молитвом, за своје парохијане, и кроз Његову благодат да извиђа њихово духовно стање. Па где осети њихове тегобе, да се помоли за угодан исход. Временом ће му Господ ову способност развити и испуниће га особинама које су несхватљиве за овај свет.

Тада свештеник неће бити ни „со“ обљутавела, а ни „светиљка“ угашена, од кога би место светлости благодате, зрачило на верне прамен таме адске; неће моћи с правом да му се додаце речи: „Лекару, излечи се сам!“ Али ће сигурно, као „добри пастир“ свог духовног стада, чути у своје време: „слуго, добри и верни. Уђи у радост Господара свога“ (Мт. 25, 23).

Извињавам се свима вама, што нисам наводио примере са којима би потврдио изложено. Имам их довољно, јер сам службовао у времену и месту, где ми је велики део живота протекао у идењу „долином смртне сени“ (Пс. 23, 4) са својим паракијанима, ка Господу своме и Он нас је чувао.